

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Zdrowia Publicznego i Rodziny

Warszawa, 30 lipca 2020 r.

ZPŚ.055.14.2020.JK

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Wiedzy o Szczepieniach STOP NOP z 18 czerwca 2020 r. do Prezesa Rady Ministrów przeciw przymusowi szczepień i globalnej kontroli.

W dniu 24 czerwca 2020 r. petycja została przekazana do Ministerstwa Sprawiedliwości do rozpatrzenia w zakresie pozostającym we właściwości urzędu.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. z 2018 r. poz. 870), zawiadamiam, że w zakresie właściwości Ministra Zdrowia urząd odniósł się do poniższych postulatów, oceniając za bezzasadne wprowadzanie zmian legislacyjnych do zakresu objętego petycją we wskazanym obszarze:

1. „respektowania prawa do świadomej i wolnej zgody oraz odmowy zgody na leczenie i wszystkie szczepienia (dorośli i dzieci), a także jakiegokolwiek jawnych i ukrytych form wymuszania procedur medycznych, w tym szczepień”.
2. „wprowadzenie zaleceń, a nie obowiązków związanych z sytuacją epidemiologiczną”.

Uzasadnienie

Prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych lub odmowy takiej zgody zostało uregulowane w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 849, z późn. zm). Pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych albo odmowy takiej zgody, o czym stanowi art. 16 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. W przypadku pacjenta małoletniego, z zastrzeżeniem art. 17 ust. 1 tej ustawy, prawo do wyrażenia zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych przez lekarza wyraża przedstawiciel ustawowy. Zgoda oraz sprzeciw, o których mowa powyższej, mogą być

wyrażone ustnie albo poprzez takie zachowanie pacjenta lub jego opiekuna prawnego, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom, albo brak takiej woli.

Konieczność uzyskania zgody pacjenta lub opiekuna prawnego dziecka, której uzyskanie obciąża lekarza, wynika z art. 32 ust. 1- 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2020 r. poz. 514, z późn. zm.). Wykonanie świadczenia zdrowotnego wymaga poinformowania pacjenta o realizowanym świadczeniu oraz wymaga uzyskania zgody od pacjenta w formie ustnej lub pisemnej. W przypadku, gdy pacjent nie może samodzielnie udzielić zgody (np. ze względu na wiek), stosuje się konstrukcję tzw. zgody zastępczej. Wyraża ją wówczas przedstawiciel ustawowy, którym wobec małoletnich dzieci są najczęściej ich rodzice. Jednakże w przypadku obowiązkowych szczepień, obowiązek poddania się szczepieniom wynika wprost z ustawy, a więc zgoda szczepionego, bądź jego przedstawiciela ustawowego jest zbędna, a poddanie się szczepieniu jest spełnieniem obowiązku ustawowego. W przypadku szczepień ochronnych nie może być mowy o dobrowolności przystąpienia pacjenta do świadczenia zdrowotnego.

Podstawą prawną obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, z późn. zm.), który zobowiązuje osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym na zasadach określonych w ustawie, przy czym zgodnie z art. 5 ust. 2 tej ustawy, w odniesieniu do osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych, odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę, albo jej opiekun faktyczny.

Dodatkowo, wskazać należy, iż ustawowy obowiązek szczepień ochronnych oznacza niedopuszczalność korzystania z uprawnienia pacjenta do odmowy poddania się świadczeniu zdrowotnemu z powołaniem się na art. 16 ww. ustawy o prawach pacjenta. W orzecznictwie jednolicie wskazano, że „ustawa nie przewiduje prawa pacjenta do odmowy wyrażenia zgody na szczepienie ochronne, wręcz przeciwnie – statuuje ogólny obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym. (...) W przypadku obowiązkowych szczepień, obowiązek ich wykonania wynika wprost z ustawy, a brak zgody szczepionego bądź jego przedstawiciela ustawowego nie zmienia faktu istnienia tego obowiązku” (vide: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 6 czerwca 2019 r. sygn. akt VII SA/Wa 3097/18; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego

w Warszawie z dnia 31 stycznia 2019 r. sygn. akt VII SA/Wa 1383/18; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 kwietnia 2014 r. sygn. akt II OSK 338/13; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 listopada 2015 r. sygn. akt II OSK 1509/13). Takie stanowisko jest jednolite wśród doktryny prawnej i zostało potwierdzone bogatym orzecznictwem z tego zakresu.

Ministerstwo Zdrowia i cała Rada Ministrów nieustannie pracują dla dobra Polaków i innych osób, które przebywają na terytorium RP, dokładając wszelkich starań, aby zabezpieczyć zdrowie obywateli. Istotą wprowadzonych na przestrzeni ostatnich miesięcy regulacji ustawowych jest zwalczanie zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej u ludzi, wywołanej tym wirusem, w szczególności podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych w celu unieszkodliwienia źródeł zakażenia i przecięcia dróg szerzenia się tej choroby zakaźnej. Przy czym przez przeciwdziałanie COVID-19 rozumie się wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, tej choroby. W czasie obowiązywania stanu epidemii w państwie o skuteczności podejmowanych działań, w tym penalizacji określonych zachowań obywateli, decydują prawne zakazy, a nie zalecenia podlegające dobrowolnej realizacji.

Z poważaniem,

Dariusz Poznański
zastępca dyrektora

/dokument podpisany elektronicznie/